

نقد نظریه ربای تولیدی از دیدگاه رشیدرضا *

Yahyaahmadi.ramchahi@gmail.com

یحیی احمدی (عضو هیئت علمی معهد عالی)

محمد سروی (عضو هیئت علمی معهد عالی)

چکیده

امروزه ربا به یکی از بحث‌های چالشی بسیار مهم در حوزه اقتصاد اسلامی تبدیل شده است. با قرارگرفتن ربا در نظام سرمایه‌گذاری و در پی آن ورود صنعت بانک‌داری به جوامع اسلامی، علماء و اندیشمندان دیدگاه‌های متفاوتی درباره ربا بیان کرده‌اند. گروهی از عالمان هر نوع قرض با بهره را مطلقاً جایز نمی‌دانند و برخی دیگر با تقسیم‌بندی ربای قرضی به دو قسم مصرفی و تولیدی به حلیت ربای تولیدی نظر داده‌اند. رشیدرضا را می‌توان از جمله پیشگامان این نظریه دانست. این جستار در پی آن است که با روش تحلیلی انتقادی براساس منابع روایی اهل سنت، ادعای رشیدرضا مبنی بر حلیت ربای تولیدی را نقل و پس از تبیین آن، مورد نقد قرار دهد. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که تفاوتی بین ربای مصرفی و تولیدی از لحاظ حکم به حرمت آن دو وجود ندارد. نظام مشارکت^۱ و مضاربه اسلامی^۲ به‌عنوان جایگزین نظام بهره^۳ و ربای سرمایه‌گذاری توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: ربای مصرفی، ربای تولیدی، رشیدرضا، سرمایه‌گذاری.